

ยาปฏิชีวนะคืออะไร ??

คือ "ยาฆ่าเชื้อแบคทีเรีย" ไม่มีฤทธิ์แก้ปวดหรือลดการอักเสบ และไม่มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อไวรัส

พฤติกรรมเสี่ยงการใช้ยาปฏิชีวนะไม่เหมาะสม

	ซื้อหรือกินยาปฏิชีวนะตามคนอื่น		ใช้ยาปฏิชีวนะจนมีอาการดีขึ้นแล้วจึงกินไปให้สุดใจป่วย
	หยุดกินยาปฏิชีวนะเมื่ออาการดีขึ้น		ซื้อยาปฏิชีวนะที่แรงกว่ามากินเอง เมื่อกินยาชนิดแรกแล้วอาการไม่ดีขึ้นทันที
	ซื้อยาปฏิชีวนะกินเองตามที่เคยได้รับจากบุคลากรทางการแพทย์ในครั้งก่อน ๆ		แนะนำคนอื่นให้ใช้ยาปฏิชีวนะว่าดี ๆ โดยไม่รู้ว่าเป็นอันตราย
	เคยมียาที่หมดอายุปฏิชีวนะ		ซื้อยาปฏิชีวนะกินเอง
	แลกแคปซูลยาขยายปฏิชีวนะไปโรยแผล		ใช้ยาปฏิชีวนะโดยไม่ทราบชื่อสามัญของยา

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.oryor.com

ใช้ไม่ถูกต้อง ใช้ไม่ถูกวิธี สร้างเชื้อดื้อยา

ท้องไว้

“ไม่ใช่ยาพรา่เพื่อนะ”
ใช้เพื่อรักษา ไม่ใช่เพื่อทำร้ายตัวเอง

อันตรายที่จะเกิด หากใช้ยาปฏิชีวนะ “ไม่เหมาะสม”

- 1 ได้รับความเสี่ยงจากการเกิดผลข้างเคียงจากการใช้ยาโดยไม่จำเป็น
- 2 ได้รับความเสี่ยงจากการแพ้ยา มีผื่นงอกเสบ หลุดลอกทั่วร่างกาย ปากบวม หน้าบวม หายใจไม่ออก ช็อก และเสียชีวิตได้
- 3 เกิดเชื้อดื้อยา ยาชนิดเดิมไม่สามารถรักษาได้ต้องให้ยาที่แพงขึ้นจนกระทั่งไม่มียาใช้ จนหมดวิธีการรักษา

สิ่งที่ต้องทราบในการใช้ยาปฏิชีวนะ

- ✓ ยาปฏิชีวนะไม่ใช่ยาแก้ปวด
- ✓ ยาปฏิชีวนะต้องรับประทานต่อเนื่องจนหมดตามแพทย์สั่ง
- ✓ ห้ามแบ่งยาปฏิชีวนะให้ผู้อื่น
- ✓ ก่อนใช้ยาปฏิชีวนะต้องปรึกษาแพทย์ เภสัชกร
- ✓ ยาปฏิชีวนะเป็นยาที่จัดอยู่ในกลุ่มยาอันตราย

“เจ็บคอ” ต้องรับประทานยาปฏิชีวนะหรือไม่ ??

เชื่อที่เป็นสาเหตุของอาการเจ็บคอ มี 2 ชนิด ได้แก่...

เชื่อไวรัส
พบบ่อยกว่า

เชื่อแบคทีเรีย
พบน้อยกว่า

คอแดง
คออักเสบ
มีจุดหนองขึ้นตามคอ
คออักเสบหนอง

ไม่หาย
มีอาการต่อเนื่อง
มีไข้
เจ็บคอ
ต่อมน้ำเหลือง

จำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

✗ ไม่จำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

เจ็บคอต้อง 3 แต้ม

หากครบ 3 แต้ม แนะนำจึงควรกินยาปฏิชีวนะ ซึ่งรับประทาน 10 วัน

มีไข้ 1 แต้ม

ไม่หาย 2 แต้ม

มีน้ำเหลืองในลำคอ 3 แต้ม

การใส่ยาปฏิชีวนะแต่แรกเพื่อทำให้อาการดีขึ้นในบางรายเนื่องจากระยะเวลาที่ยาปฏิชีวนะมีฤทธิ์ต้านการติดเชื้อแบคทีเรียเท่านั้น

3 แต้ม = ยาปฏิชีวนะ 10 วัน

คำแนะนำเพิ่มเติมเมื่อมีอาการเจ็บคอ

- พักผ่อนให้เพียงพอทำให้ร่างกายสร้างเสริมภูมิคุ้มกันกำจัดเชื้อได้เร็วขึ้น
- กลั้วคอด้วยน้ำเกลือ
- ดื่มน้ำอุ่น งดเครื่องดื่มเย็น

“ท้องเสีย” ที่จำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

ท้องเสีย ที่จำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

คือ **ท้องเสียที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย**

ท้องร่วงต้อง 21 วัน

แพทย์ใช้หลักฐานต่อไปนี้
ในการสั่งยาปฏิชีวนะให้กับคนไข้มีอาการท้องร่วง

1 **ไข้สูง** มากกว่า **37.8°C**

ท้องเสียถ่ายเหลวถ่ายเป็นน้ำ
อาจมีอาการปวดท้อง คลื่นไส้
อาเจียน อ่อนเพลีย
เกิดขึ้นรุนแรงไม่ได้เกิดจาก
การติดเชื้อแบคทีเรีย
ให้รักษาตามอาการ ร่วมกับ
ชมเมกนีโอเอซาร์เจสตีล
ไม่ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

2 **ถ่ายมูกเลือด** มากกว่า **3 ครั้ง**

แต่ **จำเป็น** ต้องใช้ยาปฏิชีวนะ

ท้องเสียปฏิกิริยาควรระมัดระวังการติดเชื้อแบคทีเรีย
การใช้ยาปฏิชีวนะแล้วหรือส่งผลการตรวจของแบคทีเรีย

Rational Drug Use @RDUThai สำนักงานการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (สสส.)

ข้อแนะนำเพิ่มเติมเมื่อมีอาการท้องเสีย

- จิบเกลือแร่โออาร์เอส
- ทดแทนการสูญเสียน้ำและเกลือแร่
- งดอาหารรสจัด ย่อยยาก
- ควรไปพบแพทย์หรือเภสัชกร

“แผลเลือดออก” ต้องใชยาปฏิชีวนะไหม ??

“แผลเลือดออก” คือแผลที่เกิดภายใน 6 ชั่วโมง

ก่อนได้รับการรักษา

การพิจารณาใช้ยาปฏิชีวนะหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประเภทของบาดแผล

แผลสะอาด

- แผลขอบเรียบทำความสะอาดง่าย
- แผลไม่ลึกถึงกล้ามเนื้อ เอ็น หรือกระดูก
- ไม่มีสิ่งสกปรกติดที่แผล
- แผลไม่ปนเปื้อนหรือสัมผัสแบคทีเรียจากตุจจาระ ปัสสาวะ
เศษอาหาร

“แผลสะอาดไม่จำเป็นต้องใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา”

แผลสกปรก

- แผลที่เกิดจากการกัดของสัตว์
- แผลขอบไม่เรียบ เย็บแผลไม่สนิท
- แผลเกิดจากการบดอัด
- แผลลึกถึงชั้นกล้ามเนื้อ เอ็น หรือกระดูก
- แผลในผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น เบาหวาน

“หากเกิดแผลสกปรกควรไปพบแพทย์ หรือเภสัชกร”

เมื่อเกิดแผลเลือดออกต้องทำอย่างไร

เอาสิ่งสกปรกออก

ล้างแผลด้วยน้ำเกลือ

เลี่ยงการเดินน้ำ

**** หากเป็นแผลสะอาด ไม่จำเป็นต้องใช้ยาฆ่าเชื้อลงบนแผล เนื่องจาก...
ไม่มีหลักฐานว่ามีประโยชน์ แต่อาจทำให้เกิดการทำลายเนื้อเยื่อทำให้แผลหายช้าได้

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม
กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข

รอบรู้ปลอดภัย กับยาปฏิชีวนะ

สื่อ RDU